

*A környezetvédelmi hatósági munka
gyakorlati tapasztalatai a levegővédelem
területén bűz, illetve szaghatással járó
tevékenységek esetén*

Vingelman Józsefné
KDV-KTVF

Leggyakoribb bűzkibocsátási források

- állattartó telepek
  - szennyvíztisztítók és - átemelők
  - hulladéklerakók és egyéb hulladékkezelő létesítmények
  - biogáz üzemek
  - vegyipari létesítmények
  - vágóhidak
  - élelmiszer feldolgozó üzemek
- + lakott területen létesített kis üzemek, melegkonyhák, állattartó telepek

Jogi szabályozás:

*A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról
szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet*

A **bűz** fogalmi meghatározása: 3. § j)

*„kellemetlen szagú légszennyező anyag vagy
anyagok keveréke, amely összetevőivel
egyértelműen nem jellemezhető.”*

21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet

Általános rendelkezések:

5.§

„**Tilos** a környezeti levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezést vagy határértéken felüli légszennyezettséget okoz, valamint a **környezeti levegő bűzzel való terhelése.**”

6. §

„(1) A rendelet 2. számú mellékletében felsorolt tevékenységek, illetve létesítmények esetében a légszennyezőnek **védelmi övezetet** kell kialakítania - a 27. § (2) bekezdése szerint korszerűsített (rekonstruált) légszennyező források kivételével - az új légszennyező források körül, illetve a nyomvonalas közlekedési létesítmények mentén.”

21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet

Részletes rendelkezések:

14. §

*„Búzzel járó tevékenység során az elérhető legjobb technika alkalmazásával **meg kell akadályozni, hogy a lakosságot zavaró bűz kerüljön a környezetbe.** Az elérhető legjobb technika alkalmazását, az egyedi határértéket, illetőleg a lakosságot zavaró búzzel járó tevékenység korlátozását vagy betiltását a környezetvédelmi hatóság írja elő.”*

A hatóság feladata:

23. § (2) e)

„a helyhez kötött légszennyező forrás üzemeltetőjét a légszennyezés és a lakosságot zavaró búzzel való terhelés megszüntetése érdekében a technológia korszerűsítésére, légszennyezést csökkentő berendezés létesítésére, intézkedési terv készítésére, annak megvalósítására, illetve egyéb műszaki intézkedésre kötelezheti.”

Egyéb jogszabályi hivatkozások, előírások a búzra vonatkozóan

A légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V.9.) KöM- EüM-FVM együttes rendelet – (6. sz. melléklet)

Eljárás specifikus technológiai kibocsátási határértékek

37. Cukorgyártás

*Megjegyzés: 2. Szárítóberendezéseknél a belépő szárító levegő hőmérséklete nem haladhatja meg a 900 °C- ot, illetve más, ezzel egyenértékű **búzcsökkentő megoldást** kell alkalmazni.*

39. Kávé, pótkávé termékek, kakaó és terménypörkölés

*Megjegyzés: 1. A **búzanyagok kibocsátásának csökkentése** érdekében a technológiai folyamatot és a tárolást zárt térben kell végezni. A pörkölő berendezés véggázait össze kell gyűjteni, és tisztító berendezésbe kell vezetni.*

Egyéb jogszabályi hivatkozások, előírások a bűzre vonatkozóan

A biohulladék kezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről szóló 23/2003. (XII.29.) KvVM rendelet – (2. sz. mell. 4.1. és 4.2. pontja)

4. A káros hatások és a veszélyeztetés ellen

- 1. a lakóházak 500 m-es körzetében létesített komposztáló üzemeknek csökkentenie kell a szaghatást,*
- 2. szaganyagok elleni, műszaki berendezésekkel történő kezelések hatékonyságát **dinamikus olfaktometriás módszerrel** kell értékelni.*

Egyéb jogszabályi hivatkozások, előírások a bűzre vonatkozóan

Az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állat-egészségügyi szabályairól szóló 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet - (4. sz. melléklet 2.1. b és 4.)

4. Az állati hulladékot kezelő és feldolgozó üzem létesítésére és üzemeltetésére vonatkozó általános követelmények

*2.1. b) A nyersanyag fogadására olyan zárt helyiséget kell kialakítani, ahol a beszállított állati hulladékot közvetlen feldolgozásra fogadják, átmenetileg tárolják a beszállított gépkocsit, a tartályt tisztítják, mossák, fertőtlenítik. A helyiség légterében **olyan nyomásviszonyokat kell kialakítani, mely megakadályozza a káros, bűzös gázok szabadba való távozását.***

*4. A nyersanyag fogadásától a végtermék kibocsátásig létesített épületek légterében **olyan nyomásviszonyokat kell kialakítani, hogy a káros, bűzös gázok a szabad levegőbe ne jussanak, e gázokat tisztító berendezéseken keresztül lehet a szabad levegőbe vezetni.***

Egyéb jogszabályi hivatkozások, előírások a bűzre vonatkozóan

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. Rendelet - Függelék, 20. §

Függelék az Országos Településrendezési és Építési Követelményekhez,
Szennyvíztisztító, szennyvíziszap-kezelő, - tároló és - elhelyező építmények **legkisebb távolsága** (védőterülete) lakó-, vegyes-, gazdasági- (a jelentős mértékű zavaró hatású ipari kivételével), üdülő- és különleges (a hulladéklerakók területének kivételével) területektől.

20. §

- (1) Az ipari terület, olyan gazdasági célú ipari építmények elhelyezésére szolgál, amelyek más beépítésre szánt területen nem helyezhetők el.*
- (2) Az ipari terület lehet: 1. **jelentős mértékű zavaró hatású terület,***
- (3) A jelentős mértékű zavaró hatású ipari terület a különlegesen veszélyes (pl. tűz-robbanás, fertőzőveszélyes), **bűzös** vagy nagy zajjal járó gazdasági tevékenységhez szükséges építmények elhelyezésére szolgál.*

Hogyan érhető el a hatályos jogszabályok segítségével a bűzkibocsátás csökkentése?

- Kibocsátás megelőzése
  - új létesítmények, vagy új technológiák bevezetésekor (BAT)
- Körültekintő telepítés
  - geográfiai, meteorológiai, makro- és mikroklímatis viszonyok megfigyelése
  - védelmi övezet
  - megfelelő védőterület, védőtávolság (OTÉK által előírt) kialakítása
  - a rendezési tervekben iparterület, illetve jelentős mértékű zavaró hatású ipari területek kijelölése
- Kibocsátás megszüntetése vagy csökkentése
  - a már **meglévő** létesítmények környezetkímélőbb működésének lehetséges megoldása az utólagos véggáz kezelés

Megelőzés

Negatív példa:

- Néhány éve a Felügyelőség szakhatósági hozzájárulását adta Budapest területén 4 db kerámia égetőkemence telepítéséhez.
- Ezt követően bővítették újabb 2 x 4 Amerikából telepített kemencével.
- A beruházó az engedélyezési dokumentációban állította, hogy megfelel a jogszabályi előírásoknak, légszennyezőanyag kibocsátása határérték alatti és szagkibocsátása is elhanyagolható.
- A környező lakók bejelentéseket tettek a kerámia szárítás és égetés során az alkalmazott kötő illetve segédanyagokból felszabaduló bűzös anyagokra. Helyszíni ellenőrzés során a hatóság is tapasztalta a bűz jelenlétét a lakókörnyezetben.
- Hatósági kötelezésre az üzemeltetőnek utólagosan kellett véggáz kezelőt (égetőt) létesíteni.

Telepítés

Negatív példa:

- Aszfaltkeverőt telepített egy beruházó egy kisváros szélső házaitól úgy 700 m-re.
- Önkormányzattal egyeztetett, kérte javaslatát az üzem elhelyezésére.
- A lakóterülethez képest a telep sajnos magasabban fekvő területre került.
- A település fejlesztése során az önkormányzat építési telekként értékesítette a város és a telep közötti területet, melyre családi házak épültek.
- Az üzem területéről a BAT alkalmazása mellett is távozik a környezeti levegőbe bitumen szag, ami a napi légköri változásoknak megfelelően a hajnali, reggeli órákban rendszeresen leáramlik a lakott területre.

A már meglévő bűzkibocsátó üzemek

/Megszüntetés vagy csökkentés/

- Hosszú évekig elhúzódó és visszatérő, **szinte megoldhatatlan panaszok**
- Környezetvédelmi működési **engedéllyel rendelkeznek**
- **Elhelyezkedésük miatt** gyakran zavarják a lakosságot
- Általában korábbi technikát képviselnek
  - Vegyipari telephelyek
  - Öntödei kemencék
  - Szennyvíztisztító telepek
  - Gombakomposzt előállító telepek

az elérhető legjobb technika alkalmazása (**BAT**) jelenthet megoldást a bűzproblémára

Vegyipari telephely

- Mérésekkel igazolták, hogy a kibocsátások megfeleltek a határértékeknek.
- Az immissziós mérések is határérték, illetve tervezési irányérték alatti mennyiségeket mutattak.
- A környező lakók mégis kellemetlen szagra, bűzre panaszkodtak. (Oka lehet a jelenlévő anyagok alacsony szag küszöbértéke, a jelenlévő anyagok együtthatása.)
- Valójában nincs olyan jogszabályi hely, amelyre hivatkozva az üzemeltetőt kibocsátásának csökkentésére, vagy megszüntetésére lehetne kötelezni.

Öntödei telephelyek

- Mérésekkel igazolt, hogy a kibocsátás és az immissziós értékek is határérték alattiak.
- A lakosság mégis rendszeresen panaszkodik bűzre, kellemetlen füstre.
- A helyszíni ellenőrzések során néhány alkalommal megállapítást nyert, hogy kellemetlen füst terjeng a környéken.
- A kellemetlen füstkibocsátást az üzemeltető üzemzavarral indokolta (boltosodás a kemencében), az utóégető működése nem volt megfelelő.
- A technológiai előírások felülvizsgálata következtében megállapításra került, hogy festett, olajjal, zsírral szennyezett hulladék olvasztásánál is kerül a környezetbe a kellemetlen füst.
- Intézkedési terv készítésére köteleztük, melynek végrehajtását követően:
  - **üzemzavar esetén a rendszer jelez, megállítja a hulladék vas adagolását,**
  - **biztosított a folyamatos egyenletes üzemelés és a kibocsátás egyenletessége,**
  - **a telep területéről el kellett szállítani a szennyezett hulladékot.**

Szennyvíztisztító telephelyek

- A bűzkibocsátását minden esetben a technológia hiányossága, vagy annak működési zavara okozza.
- Hiányoznak a szagtalanító berendezések, vagy a rávezetett szennyvíz mennyiség nem paralel a megépített tisztítási kapacitással.
- Intézkedési terv készítésére (korszerűsítés, kapacitásbővítés) a kötelezés minden esetben megtörténik.
- A korszerűsítés elindítása, illetve annak üteme a tulajdonos önkormányzatok képviselő testületének döntésétől függ, ezek a döntések erősen függnak az önkormányzatok anyagi helyzetétől.

Gombakomposzt előállító telep

- A bűz kibocsátásának csökkentésére intézkedési terveket írtunk elő.
- Az intézkedések végrehajtásával szinte teljesen zárt technológia alakult ki.
- Hatósági helyszíni szemléken rendszeresen megállapításra került, hogy a panaszos lakóháza környékén nem lehet érezni a komposztálásra jellemző szagot, viszont a közeli állattartó telep szaga gyakran érezhető volt.
- A gombakomposzt telep több mint 500 m-re van a településtől.
- A jellemző légszennyező anyagokra emissziós és immissziós mérések történtek. A mérési eredmények határérték alatt maradtak.
- A panaszos szerint a gombakomposzt bűze továbbra is zavaró.
- A közelben lévő szarvasmarha telep szagát a panaszos nem érezte.
- „Valószínűsíthető, hogy a panaszos más érdeket akar érvényesíteni.”

Mihez lehet viszonyítani az intézkedéseket?

/A viszonyítási alap hiánya /

- A hazai szabályozásban a bűzre vonatkozóan nincsenek határértékek
- Az EU-ban, így hazánkban is a **szagkoncentráció meghatározására** létezik **egységes szabvány**, amely szerint:
  - lehet mérni szagkoncentrációt, tehát a környezeti levegő terheltségét,
  - meg tudjuk állapítani az emisszió csökkentő berendezések hatásfokát,
  - továbbá meghatározhatjuk a hatásterületet

A szabályozás hiányosságai:

- A bűz, illetve szag érzet szubjektív, egyénenként változó. Ki dönt, és mi alapján arról, hogy zavaró, vagy nem zavaró egy bizonyos szag vagy bűz.
- Mikor kötelez a hatóság intézkedési terv készítésére és annak végrehajtására? A határérték hiányában a bűz megítéléséhez nincs objektív segítség.
- A hatóság kötelezésére elvégzett kibocsátás csökkentő intézkedés hatékonyságát szabványos méréssel meg lehet állapítani, de határérték hiányában az intézkedés megfelelősége nem bizonyítható. (Különösen, ha a panasz továbbra is fennáll.)
- 17/2001. (VIII. 3.) KöM rendelet nem említi külön a kellemetlen szagot kibocsátó tevékenységeket.
- Önkormányzati rendeletek gyakran még minimális védelmet sem nyújtanak a kellemetlen szagok hatása ellen.

Javaslatok az egyértelmű szabályozás érdekében

1. Rendeleti szinten rögzíteni kell, hogy az eddigi tapasztalatok alapján mely technológiák ill. tevékenységek tekinthetők „bűzös”, azaz a környezetet kellemetlen, zavaró szaggal terhelő technológiáknak. **Tisztázni szükséges, hogy mi tekinthető „a környezeti levegő bűzzel történő terhelésének, és az előírt követelményeknek hol kell teljesülniük.**
2. A légszennyezettség és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló **17/2001. (VIII. 3.) KöM rendelet átdolgozásakor** az időszakos kibocsátásmérést célszerű lenne kiterjeszteni a kellemetlen szagot kibocsátó technológiákra.
3. Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a **rendezési tervekben** hogyan lehetne szabályozni a szagkibocsátó tevékenységek elhelyezését (élelmiszer előállító kisüzemek, húsüzemek, füstölők, gyorséttermek, stb.) a lakott területen belül.
4. A **belterületi állattartást szabályozó önkormányzati rendeletekben határozottabb formában kellene figyelembe venni a bűz emissziót, egységesíteni** kell annak kidolgozását, esetleg országos szinten meg kellene határozni annak kötelező tartalmát.

Köszönöm a figyelmüket!